РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
„LIBERTY"
виходить три рази на тиждень: вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер, 14-го падолиста 1918. Ч. 136. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, November 14, 1918. No. 136.

НІМЕЧЧИНА ПРОГОЛОШЕНА СОЦІЯЛІСТИЧНОЮ РЕПУБЛИКОЮ.

Просить президента Вілсона, щоби вплинув на злагоджене строгих услівій розему.

Австрійський цісар Карло уступив з престола.

Австрійські Нїмці проголосили републику і злуку з републикою нїмецькою.

УСЛІВЯ РОЗЕМУ ОРУЖА, ПРИНЯТІ НІМЕЦЬКИМИ ДЕЛЕҐАТАМИ.

ВАШІНҐТОН, 11. падолиста. — **Президент Вілсон проголосив на нинїшнім засїданю конґресу услівя розему оружа між Німеччиною а Злученими Державами і їх союзниками. Услівя є слідуючі:**

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ:

1. Заперестане воєнних операцій на суші, мори і у воздусї в шість годин після підписаня розему оружа.

2. **Безпроволочне опорожнене занятих країв: Бельгії, Франції, Люксембурґа, Альзації і Льотаринґії має бути так переведене, щоби воно було скінчене в протягу 14 днів після підписаня розему оружа.** Нїмецькі війска, які по повисше назначенім речинци позістали би у висше згаданих територіях, стають ся воєнними полоненими. Війска аліянтів і Злучених Держав будуть спільно обсаджувати сї території в міру їх опорожненя. Всякі рухи в справі опорожненя і обсадженя будуть переведені згідно з нотою, долученою до услівій розему.

3. Сейчас має розпочати ся відсиланє всїх мешканців повисше наведених країв, включаючи закладників і особи, які находять ся в процесї або які зістали засуджені. Відосланє їх має бути переведене в протягу 14 днів.

4. **Нїмецькі армії мають віддати у добрім станї слїдуюче зоруженє: 5.000 гармат (2.500 тяжких і 2.500 полевих), 25.000 машинових крісів, 3.000 метавок і 1.700 літаків.** Вони мають бути передані в посїданє війск аліянтів і Злучених Держав згідно з услівями, які містять ся в долученій нотї.

5. **Нїмецькі армії мають опорожнити територію на лївім березї ріки Рену.** Території на лївім березї Рену мають позістати під адмінїстрацією місцевих властий під контролю війск аліянтів і Злучених Держав, які їх обсадять. Обсадженє тих територій буде переведенє в сей спосіб, що війска аліянтів і Злучених Держав займуть переходи через ріку Рен, Мец, Кобленц і Кельн враз з примістками в 30-кільометровім обводї. В подібний спосіб обсадять залоги всї стратеґічні місцевости на сїй території. На правім березї Рену має бути установлена невтральна полоса між Реном а рівнобіжною лінією, 40 кільометрів на схід від границї Голяндії аж до Гернсгайму, а відтак дальше 30 кільометрів на схід від ріки аж до швайцарської границї. Опорожненє надренських земель має бути так переведенє, щоби воно було довершене в протягу дальших 11 днів, то є в протягу 19 днів після підписаня розему. Всякі рухи опорожненя і обсадженя мають відбувати ся після долученої ноти.

6. В опорожнених землях не вільно переводити опорожненя мешканців; не вільно робити шкоди ані особам ані маєткам тих мешканців; не вільно допускати ся жадного знищеня. Військові улядженя всякого рода мають бути передані в цілости, як також військові маґазини з поживою, амуніцією і оружем не сьміють бути перенесені підчас речинця, назначеного для опорожненя. Склади з поживою всякого рода для цивільного населеня, з худобою і т. п., мають позістати в теперішнім станї. Промислові заведеня не сьміють бути в жаден спосіб ушкоджені і занятї при них робітники мають позістати на місци. Дороги і всякого рода комунікаційні средства, зелїзницї, канали, ґостинцї, мости, телеґрафи і телефони не сьміють бути ушкоджені.

7. Весь тепер занятий цивільний і військовий персонал має позістати. В протягу часу, призначеного на опорожненє Бельґії і Люксембурґа, союзним державам мають бути доставлені: **5.000 льокомотив, 150.000 возів і 5.000 льор моторових в добрім станї зі всїми конечними резервовими частями і приборами.** В протягу тогосамого часу мають бути передані зелїзницї Альзації і Льотаринґії, враз з персоналом і матеріялом, які були перед війною. Матеріяли, конечні до будови зелїзниць на території на лївім березї ріки Рену мають бути полишені в теперішнім станї. Всї склади угля і матеріяли для удержаня доріг, сиґнали і варстати мають позістати в теперішнім станї і Нїмеччина є обовязана через цїлий час розему їх після потреби доповняти.

8. Нїмецька команда є відповідальна за виявлене всїх мін, заложених на території, яку нїмецькі війска мають опорожнити, і має бути помічна при нищеню їх. Нїмецька команда має виявити також всї инші зарядженя в справі знищеня, які мали бути переведені (як приміром затроєне води або занечищене жерел і т. п.) під загрозою репресій.

9. Військам аліянтів і Злучених Держав прислугує право реквізиції в занятих територіях. Кошти удержаня війск, які обсадять надренські землї (з виїмкою Альзації і Льотаринґії) поносить нїмецьке правительство.

10. **Безпроволочне відосланє без взаїмного зобовязаня всїх воєнних полонених аліянтів і Злучених Держав** після подрібних услівій, які містять ся в долученій нотї. Аліянти і Злучені Держави мають право ужити їх після свого бажаня.

11. Хорі і ранені, які не можуть бути перенесені зі занятих територій, мають позістати під опікою нїмецького персоналу, який має позістати на місци враз з потрібними лїчничими средствами.

НА СХІДНІМ ФРОНТІ:

12. **Всї нїмецькі війска, які під теперішну пору находять ся на територіях, які перед війною належали до Росії, Румунії або Туреччини, мають цофнути ся в глиб границь Нїмеччини з 1. серпня 1914 р.,** тодї, коли аліянти, взявши під розвагу внутрішне положене в тих територіях, рішать, що відповідна пора вже наспіла.

13. Опорожненє з нїмецьких війск має розпочати ся сейчас і всї нїмецькі інструктори, полонені, цивільні і військові аґенти, які тепер находять ся на території Росії, мають бути відкликані.

14. Нїмецькі війска мають сейчас заперестати всякі реквізиції і всякі инші заходи в Росії і Румунії в цїли одержаня средств для Нїмеччини.

15. **Уневажненє договорів в Букарештї і Берестю Литовськім та уневажненє додаткових договорів.**

16. Аліянти мають одержати вільний доступ до територій, опорожнених Нїмцями на східнім фронтї, або через Данціґ або Вислу, в цїли доставленя средств поживи для їх мешканців або для яких инших цїлий.

В АФРИЦІ:

17. Безуслівна здача всїх нїмецьких війск, які оперують у східній Африцї, в протягу місяця.

ЗАГАЛЬНІ УСЛІВЯ:

18. Відісланє без взаїмного зобовязаня найдальше в протягу місяця згідно з окремо долученими услівями всїх цивільних осіб, інтернованих або забраних, які є горожанами держави аліянтів або їх союзників, в тим застереженем, що воно не виключає жадань і претенсій аліянтів і Злучених Держав.

19. Услівя фінансові є слідуючі: **Покритє зробленої шкоди.** Підчас розему не вільно неприятелеви забирати публичних вартісних паперів, які могли служити яко запорука супроти аліянтів за відшкодованє або заплачене коштів війни. Безпроволочне звернене готівки до державного банку в Бельгії і безпроволочне звернене всїх документів, акцій, банкнотів враз з клішами до друкованя їх, які дотичать публичних або приватних інтересів в занятих територіях. Зворот золота Росії і Румунії, яке вони заплатили Нїмеччинї або яке взято силою. Се золото має бути передане під опіку аліянтів аж до заключеня мира.

УСЛІВЯ ДЛЯ ФЛЬОТИ:

20. Безпроволочне здержанє всяких воєнних операцій на мори і точні інформації про положенє і рух всїх нїмецьких кораблїв. Повідомленє невтральних держав, що признано свободу плавби на всїх територіяльних водах воєнним і торговельним кораблям аліянтів і їх союзників.

21. Всї полонені воєнної і торговельної фльоти аліянтів і їх союзників, які находять ся в руках Нїмців, мають бути відіслані без взаїмного зобовязаня.

22. **Передане аліянтам і Злученим Державам всїх нїмецьких підводних лодок з цїлковитим їх зоруженем в пристанях, які визначать на те аліянти і Злучені Держави.** Всї підводні лодки мають бути розоружені і віддані під контролю аліянтів і Злучених Держав.

22. Слїдуючі нїмецькі кораблї, призначені аліянтами і Злученими Державами, мають бути розоружені, інтерновані в невтральних пристанях або пристанях аліянтів і полишені під доглядом аліянтів і Злучених Держав: 6 боєвих кружляків, 10 боєвих кораблїв, 8 легких кружляків, між тими два кораблї до вкладаня мін, 50 торпедовців найновійшого типу. Всї прочі кораблї мають бути згромаджені в пристанях, визначених аліянтами і Злученими Державами, розоружені і віддані під нагляд аліянтів і Злучених Держав. Всї кораблї поміцної фльоти мають бути розоружені.

24. Аліянти і Злучені Держави мають право усунути всї міни і перешкоди, заложені Нїмеччиною поза нїмецькими територіяльними водами. Неприятель має виявити місця, в котрих їх заложено.

25. Свобідний доступ до і з Балтійського моря має бути даний воєнній і торговельній фльотї аліянтів і їх союзників. Для забезпеченя сього аліянти і Злучені Держави мають право обсадити всї нїмецькі форти, кріпости, батерії і всякого рода оборонні средства у всїх переїздах з Катеґату до Балтійського моря, виловити всї міни і усунути перешкоди на і поза територіяльними водами Нїмеччини.

26. Істнуючі услівя блокади зі сторони аліянтів і їх союзників позістають незмінені і всї нїмецькі торговельні кораблї, приловлені на мори, підпадають полоненю.

27. Всї морські літаки мають бути зґромаджені і здемобілізовані, в нїмецьких пристанях, визначених аліянтами і Злученими Державами.

28. Опорожнюючи побереже і пристани Бельгії, Нїмеччина є обовязана полишити всякого рода торговельні кораблї і всї корабельні матеріяли, всї матеріяли до плавби в Бельгії, всї літаки, їх матеріяли і склади, все оруже і всї їх склади.

29. Нїмеччина має опорожнити всї пристани Чорного моря; всї кораблї російські, забрані Нїмеччиною на Чорнім мори, мають бути віддані аліянтам і Злученим Державам; всї торговельні кораблї мають бути освободжені; всї матеріяли, забрані з пристаней, мають бути звернені.

30. Всї торговельні кораблї, які находять ся в посїданю Нїмеччини, а які належать до аліянтів або їх союзників, мають бути відослані до пристаний, визначених аліянтами і Злученими Державами, без взаїмного зобовязаня.

31. В часї перед опорожненєм, здачею або відданєм не вільно нищити кораблїв ані матеріялів.

32. Нїмецьке правительство має повідомити правительства невтральних держав в сьвітї, а передівсїм правительства Норвеґії, Швеції, Данії і Голяндії, що всякі обмеженя, положені на їх кораблї в торговли з аліянтами або їх союзниками чи то зі сторони нїмецького правительства чи приватних нїмецьких фірм, зносить ся.

33. По підписаню розему оружа не вільно переносити права власности нїмецьких торговельних кораблїв під прапор невтральних держав.

—o—

34. Розем оружа триває 30 днів з правом його продовжити. В протягу сього часу на случай несповненя котрогось з повисших услівій розем оружа буде виповіджений при попереднім 48 годиннім повідомленю.

Звертаєть ся однак увагу, що непереведене в означенім часї услівій, які містять ся в артикулах 3. і 18., не становить причини до виповідженя розему оружа, хиба що причиною їх непереведеня є зла воля.

Щоби запевнити переведенє сеї умови під як найліпшими услівями, є допускаємий принцип утвореня постійної міжнародної комісії розему. Ся комісія буде сповняти свою працю під авторітетом головних команданта сухопутних і морських сил союзних держав.

35. Нїмеччинї удїляєть ся 72-годинний речинець на принятє або відкинене розему оружа.

Розем оружа підписано дня 11. падолиста 1918 р., о годині 5. рано після французького часу.

Ф. Фош.
Р. Е. Віміс.
Ерцберґер.
А. Оберндорф.
Вінтерфельд.
Фон Сальов.

Ворохобня в Чорногорі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПАРИЖ, 8. падолиста. — **В Чорногорі прийшло до загального повстаня,** як се доносить „Тем".

НІМЕЧЧИНА ПРОСИТЬ ПРЕЗИДЕНТА ВІЛСОНА О ЗЛАГОДЖЕНЕ УСЛІВІЙ РОЗЕМУ.

Віддане транспортових средств грозить голодом для населеня Німеччини.

ЛОНДОН, 12. падолиста. — **Нїмецький мінїстер загр. справ, др. Сальф, вислав на руки секретаря Ленсінґа просьбу, в якій просить президента Вілсона о злагоджене „страшних відносин", пануючих в Німеччинї.**

Як се доносить нїмецька бездротна телеґрама, др. Сольф каже, що вважає своїм обовязком звернути увагу президента Вілсона на факт, що насильне переведене услівій розему оружа, **а передівсїм услівя щодо переданя транспортових средств, означає голод для міліонів, та просить, щоби президент ужив свого впливу на відвернене сеї небезпеки.**

Президент, як се говорить дальше др. Сольф, заявив був, що він не бажає вести війни проти нїмецького народу та що він не бажає ставити перешкоди його мирному розвоєви.

„Нїмецьке правительство одержало услівя розему, — говорить дальше др. Сольф. — **Ми приймили услівя, але вважаємо своїм обовязком звернути увагу президента на те, що насильне переведене услівій мусить викликати серед нїмецького народу почуваня противні тим, на яких одиноко може оперти ся перебудова родини народів, даючи запоруку на справедливий і тривалий мир.**

„Тому нїмецький нарід в сю нещасну годину звертаєть ся знова до президента з просьбою, щоби ужив свого впливу на злагоджене тих страшних услівій.

„В цїли прискореня сеї справи нїмецьке правительство просить взяти під розвагу передівсїм заключене провізоричного мира і запитує, коли і де мирові тереговори можуть розпочати ся.

„З огляду на грозячу небезпеку голоду нїмецьке правительство висловлює бажанє, щоби переговори розпочали ся безпроволочно".

ВІЙСКА АЛІЯНТІВ СТОЯТЬ ГОТОВІ ДО ДАЛЬШОГО БОЮ.

Приказ до війск на боєвім фронті.

ПАРИЖ, 11. падолиста. — До війск аліянтів видано приказ, в якім повідомлено їх про заключенє розему оружа і подано інструкції, як вони мають поводити ся в будучности.

Розказ звучить;

1. Подаєть ся вам до відома, що о год. 11 перед полуднем після париського часу воєнні операції на цїлім фронтї будуть здержані.

2. Жадні війска аліянтів по тій годинї не сьміють переступати боєвого фронту аж до одержаня приказів.

3. Команданти дивізій мають сейчас зробити мапу теперішного боєвого фронту і передати їх післанцеви, який привіз сей розказ.

4. Всякі зносини з неприятелем перед і по заключеню розему оружа є рішучо заборонені. Всяке нарушене сього приказу буде як найострійше каране. Кождий офіцир, який поступив би проти приказу, буде відосланий під сторожию до головної кватири.

5. Звертаєть ся як найбільшу увагу на те, що заключене розему оружа не означає ще мира.

6. Належить задержати на дальше строгу осторожність. Війска мусять бути кождої хвилї готові до дальших воєнних операцій.

7. Всї команданти мають видати окремі зарядженя, щоби запевнити як найбільшу карність та щоби всї війска були готові на всяку можливість.

8. Команданти дивізій і бриґад мають особисто повідомити про сї розкази всї підвладні орґанізації.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР КАРЛО УСТУПИВ З ПРЕСТОЛА.

КОПЕНГАГЕН, 12. падолиста. — **Урядова телеграма з Відня доносить, ЩО ЦІСАР КАРЛО УСТУПИВ З ПРЕСТОЛА.**

АВСТРІЙСЬКІ НІМЦІ ПРОГОЛОСИЛИ РЕПУБЛИКУ І ЗЛУКУ З РЕПУБЛИКОЮ НІМЕЦЬКОЮ.

ВІДЕНЬ, 12. падолиста. — **АВСТРО-НІМЕЦЬКА НАРОДНА РАДА (нове австро-нїмецьке правительство) ПРОГОЛОСИЛА НИНІ „РЕПУБЛИКУ НІМЕЦЬКОЇ АВСТРІЇ" І ЇЇ ЗЛУКУ З РЕПУБЛИКОЮ НІМЕЦЬКОЮ.**

Соціяліст др. Адлер номер

КОПЕНГАГЕН, 12. падолиста. — Провідник австрійських соціялістів і мінїстер заграничних справ новозорганізованого австро-нїмецького правительства, **др. Адлер, номер,** як се доносить нинїшна телеграма з Відня.

Загальний страйк у Відни.

ЛОНДОН, 12. падолиста. Телеграми доносять, що завтра розпічнеть ся **з а г а л ь н и й** страйк.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЧЧИНА ПРОГОЛОШЕНА СОЦІЯЛІСТИЧНОЮ РЕПУБЛИКОЮ.

Чисто соціялістичне правительство в Німеччині.

АМСТЕРДАМ, 12. падолиста. — **НОВЕ СОЦІЯЛІСТИЧНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРОГОЛОСИЛО ЦІЛУ ФЕДЕРАЦІЙНУ НІМЕЧЧИНУ СОЦІЯЛІСТИЧНОЮ РЕПУБЛИКОЮ, як се доносить телеграма з Берлїна.**

Нїмецькі партії соціял-демократів і независимих соціялїстів згодили утворити спільне правительство, в склад котрого мають війти представники обох партій.

Як се доносить телеграма, в склад кабінету війшли: місто-президент парляменту **Шайдеман,** посол **Ляндсберґ** і соціяліст **Ґетерт** — з партії соціял-демократів; **Гуґо Гаазе,** редактор „Форвертса" **Ріхард Барт** і посол **Дітман** — з партії независимих соціялістів.

Буржуазія виключена від співучасти в правительстві.

КОПЕНГАГЕН, 11. падолиста. — **Нове нїмецьке провізоричне правительство буде зовсїм „червоне", буржуазійні партії не будуть мати в нїм своїх представників. Се не стало ся тому, що буржуазія не хотїла брати в нїм співучасти, але з тої причини, що соціялїсти по нарадї з представниками давнїйших партій більшости в парляментї рішучо заявили, що не допустять представників буржуазії до нового правительства.**

Є в плянї віддати независимим соціялїстами уряд заступника канцлера і два инші мінїстерства. Однак правдоподібно вони зажадають більше місць в кабінетї.

В останних проклямаціях уживає правительство частїйше слова „товариші" нїж „горожани". Також нема вже в них згадки про „народну републику", але про „републику соціялїстичну".

МАЙЖЕ ЦІЛА НІМЕЧЧИНА ПІД КОНТРОЛИЮ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

14 країв, між тими 4 королївства, в руках революціонерів.

КОПЕНГАГЕН, 11. падолиста. — **РЕВОЛЮЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ Є НИНІ ДОВЕРШЕНИМ ДІЛОМ.**

Хоч революція ще не обіймила цїлої держави, то 14 нїмецьких країв (на загальне число 26) між тими чотири королївства і всї важнїйші князївства, находять ся в руках революціонерів.

Саксонського короля Фрідріха Авґуста скинено з престола, як се доносить урядова телеграма з Берлїна. Жовнїрські ради перейняли у свої руки власть в Липску і Дрезден.

ГІНДЕНБУРҐ І ЦІЛИЙ ВОЄННИЙ ШТАБ ПРИЗНАВ НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

КОПЕНГАГЕН, 12. падолиста. — **Ґенерал Гінденбурґ заявив, що він і цїлий нїмецький ґенеральний штаб стоять до диспозиції народного правительства в Берлїнї,** як се доносить телеграма з Берлїна.

Гінденбурґ зажадав, щоби кольонська рада жовнїрів і робітників вислала безпроволочно делеґатів до головної кватири нїмецької армії. Гінденбурґ мав заявити, що підняв сю акцію в цїли збереженя армії перед анархією.

ЦІЛА НІМЕЦЬКА ФЛЬОТА В РУКАХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

АМСТЕРДАМ, 11. падолиста. — **Цїла нїмецька північна фльота і її головна підстава, Гельґолянд, находить ся під контролию жовнїрської ради,** як се доносить телеграма з Бремен.

Фльота противить ся услівям розему.

ЛОНДОН, 11. падолиста. — Міністерство маринарки переловило нїмецьку бездротну телеграму, **яка містить розказ „команди жовнїрської ради з корабля Штрасбурґ", виданий „до всїх кораблїв, торпедовців і підводних лодок на Північнім мори".**

Розказ, наводячи, услівя розему оружа, заявляє:

„Сї услівя рівнають ся цїлковитому знищеню нас. Нїмецькі товариші, бороніть вітчину перед тим нечуваним насильством.

„Великі анґлїйські сили появили ся коло Скату. Всї підводні лодки на Балтійськім мори з виїмкою тих, що стоять на сторожі, мають безпроволочно зґромадити ся в пристани Сасніц".

Вільгельм Гогенцолерн в Голяндії.

ЛОНДОН, 12. падолиста. — Вільгельм Гогенцолерн бувший цісар Нїмеччини прибув до села Вельп (50 миль на полудневий схід від Амстердаму), де замешкав в палатї гр. Бентінка, як се доносить, телеграма з Амстердаму.

Телеграма, датована в недїлю, доносить, що цїсарева лежить хора в потсдамській палатї, недалеко Берлїна.

(Продовжене на сторонї 5-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

ДО УКРАЇНСЬКИХ КОМІТЕТІВ ЧЕТВЕРТОЇ ПОЗИЧКИ СВОБОДИ.

Ще кілька українських комітетів в Злучених Державах не прислало повідомлень про те, кілько у них Українців і Українок купило бонди четвертої Позички Свободи і на яку суму. Просить ся їх прислати повідомленя сейчас.

Також просить ся українських патріотів по всїх містах, де живуть Українці, а де не було комітетів, щоби прислали повідомленя, кілько Українців і Українок купило там бонди і за яку суму.

Треба подати спис всїх Українців і Українок, або товариств, що купили бонди, без огляду на якінебудь партійні ріжниці.

Тут не ходить о ріжниці партійні, а о зіставлене загальної суми української серед сум, на які закупили бондів другі народности. У Вашінґтоні мають знати, кілько купили всї Українці і признане дістануть всї Українці.

Повідомленя, доси не прислані, треба сейчас надіслати на адресу:

UKRAINIAN COUNCIL OF AMERICA,
520 East 6th Street, New York City.

ЖЕРТВУЙТЕ!

Українці в Злучених Державах!

Від дня 11. до 19. с. м. триває збірка жертв в цілих Злучених Державах **на военний запомоговий фонд сімох зединених добродійних і гуманних орґанізацій американських,** між якими є добре звісні орґанізації, як католицька „Найтс оф Коломбус" (Knights of Columbus. Лицарі Колюмба); „Асоціяція Християнських Молодців" ((Y. M. C. A.); „Товариство Бібліотек" і т. д. Всї вони працюють тепер в Европі і в Америці **для помочі майже чотиром міліонам американської армії.** Несуть вони моральну і матеріяльну поміч; дбають вони, аби дати полекшу жовнїрам на фронтї; аби помогти їм у науці, у пізнаню других країв і народів, а особливо дбають про хорих і ранених. Поміч для чотирох міліонів жовнїрів, що дають своє житє і здоровлє для волї і свободи всїх народів, є величезна і неоцінима і потребує великого підпертя зі сторони цілого народу в Злучених Державах.

За порадою і почином правительства Злучених Держав всї ті добродійні і гуманні орґанізації американські злучились тепер для загальної збірки **170** (стосімдесять) **міліонів долярів в цілих Злучених Державах.** Обовязком народу є зложити ту суму, бо то дар для чотирох міліонів жовнїрів американської републики.

Війна вже скінчена, але війска будуть в Европі ще до підписаня мира, а можливо, що і потім останутъ ся в других державах, між иншим і на Україні, для приверненя ладу і для помочі народови зорґанізувати нові державы.

Длятого поміч ще дуже потрібна.

Весь американський нарід мусить нині горячо підперти акцію тих сімох зединених добродійних і гуманних орґанізацій та зложити їм фонди, за якими вони горячо відкликують ся.

Ми отсим відзиваємо ся до українського загалу в Злучених Державах і кличемо, аби був між першими щирими жертводавцями на военний запомоговий фонд (War Work Fund).

Ню Йорк, дня 9. падолиста, 1918.

THE AMERICAN WAR SERVICE COMMITTEE OF THE UKRAINIANS IN UNITED STATES:

о. Петро Понятишин, предсїдатель;
Семен Ядловський, секретар;
о. Микола Підгорецький, касієр.

НА ПОМІЧ У. Н. РАДІ В ПАРИЖИ.

Дальше прислали членські вкладки:

9.	**о. Петро Понятишин,** Нюарк, Н. Дж.	$20.00
10.	**М. Ладан,** Клівленд, Огайо	5.00
11.	**о. Стефан Ващишин,** Елізабет, Н. Дж.	5.00
12.	**Василь Кучерепа**	5.00
	Разом	$30.00
	Передше оголошено	55.00
	Разом зложено доси	$85.00

Адм. „Свободи".

СПРАВА ГАЛИЧИНИ.

Про теперішне положенє в Галичині приходять ріжні вісти, які тут часописи всяко представляють.

По правдї се положенє виглядало би так: Цілу східну Галичину і північну Буковину заняли українські війска, які прибули з України, зі сходу через Волинь і Поділє та з півночи через Холмщину. Ті війска можливо злучили ся з українськими полками з Галичини, які донедавна ще творили часть армії бувшої Австрії. Тепер вони держать край у своїх руках, а Українська Народна Рада заводить новий лад.

Як звісно, Поляки ще не зрікли ся своїх диких претенсій до нашої Галичини, однак вони є безсильні супроти українських війск. В Польщі вони війск не мають, а в західній Галичині можуть мати тільки не богато своїх полків з бувшої австрійської армії. Длятого вони не можуть рахувати на військову побіду в Галичині та на занятє нашого краю.

Однак мимо своєї дійсної безсильности вони ще голосять свої претенсії до східної Галичини. І ось телеґрама доносить, що польське правительство з Варшави повідомило правительство бувшої Австрії, що воно „простягає" свою власть **на цілу Галичину.**

А тимчасом в Кракові утворено нову польську републику під проводом польського соціялїста і „патріота" Іґнаца Дашинського. Розумієть ся, що та нова польська република обіймає на ділї тільки західну Галичину, може навіть без української Лемківщини. Можливо, що і Дашиньский має такісамі претенсії до цілої Галичини як польська шляхта, вшехполяки і хї компанія, але покищо ті претенсії кінчать ся тільки на претенсіях.

Однак всетаки не можна сказати, що польська небезпека для української Галичини минула. Поляки завзято аґітують по цілім сьвіті, представляючи її за польський край та голосячи, що вона має творити часть польської держави. Український нарід не може до сього допустити за жадну ціну. Весь український загал в старім краю і в Америці мусить тепер посьвятити праці і жертв, аби боронити і оборонити наш старий край перед польськими замахами.

ЗА СПРАВЕДЛИВИЙ МИР.

Дня 11. с. м. президент Вілсон видав до народу американської републики отсе письмо:

ВАШИНГТОН, дня 11. падолиста. — Мої співгорожани: — Перемирє підписане нинї рано. Все, за що Америка боролась, осягнено. Тепер буде нашим щасливим обовязком дати поміч приміром, здоровою і приязною радою і матеріяльною підмогою для введеня демократії в цілім сьвітї.

Вудров Вілсон.

Сей лист президента Вілсона до народу Злучених Держав потверджує се, в що вірив кождий щирий демократ від часу, коли Злучені Держави вступили до війни.

Президент Вілсон спершу заявив, що „сьвіт мусить бути безпечний для демократії" і тої політики він все тримав ся і тримаєть ся непохитно дальше. І та його політика вже дуже богато зробила для поступу і демократизму в цілім сьвіті. Побідила не лише армія американська і армії аліянтські, але ще більшу побіду осягнули великі ідеї демократизму, проголошені президентом Вілсоном.

Мирові переговори, які незадовго зачнуть ся, се буде найліпша підстава для проби і досьвіду, як ті ідеї демократизму приложити, аби забезпечити волю і свободу всім народам Европи, навіть найменьшим.

Ми не маємо найменьшого сумніву, що всї народи Европи, а особливо ті, які доси були поневолені, найдуть найбільше підпертє й охорону власне зі сторони мирових делеґатів Злучених Держав. Вісти з Вашінґтону подають, що американська мирова конференція може навіть буде оставати під проводом президента Вілсона, котрий би разом з нею виїхав до Европи. Як би се було можливе і як би здійснило ся, то се привитали би радісно всї народи, а особливо нарід український, який сподіваєть ся найти в особі президента Вілсона найліпшого оборонця своїх вольностий. Коли би президент Вілсон поїхав на мирову конференцію, то нема сумніву, що він був би її провідником і яко провідник конференції міжнародної та яко президент найбільшої цивілізованої демократичної републики він міг би найбільше добра зробити для демократії цілого сьвіта.

Нинї народи, які тужать за волею, споглядають з великими надіями на президента Вілсона.

Український нарід з повним довірем відносить ся до демократичної і поступової політики президента Вілсона і має повну надію, що він буде найліпшим оборонцем українського народу. Український нарід має повну надію, що мир принесе йому зединенє його земель, демократичний републиканський устрій та освободженє з тих тягарів, які Німеччина намагала ся наложити на нього.

Тепер тільки президент Вілсон мусить мати загальне й одноушне підпертє цілого американського народу, а також і других народів, а зокрема народу українського.

Домаганє злуки всїх українських земель з Україною, отже і Галичини, північної Буковини, угорської Руси та Холмщини, мусить бути одноушним домаганем цілого українського народу **і се домаганє мусить бути проголошене явно і голосно цілим українським народом в Европі а також в Америці,** — а коли се домаганє буде звісне яко одноушне домаганє українського народу, то певно найде підпертє мирової делеґації Злучених Держав, а зокрема президента Вілсона.

НАША БОРОТЬБА.

(Статя надіслана в Монессен, Па.).

Завзятий бій ведеть ся тепер в нашім ріднім краю. З одної сторони станули до боротьби Поляки і польська шляхта, а з другої сторони станули Українці. Але по сторонї Поляків стає насильство, а по нашім боці стоїть правда і справедливість, яка дає нам велику запоруку на побіду.

Вже від кількасот літ бореть ся наш нарід, щоби здобути рівне право собі в ріднім краю; щоби завести справедливий лад; щоб Поляки не були вже більше панами над нами, на нашій рідній земли. І тепер за се вибухла боротьба.

Полякам жаль покинути своє пановане над нами і будуть за се бороти ся з нами скільки їм сил стане. Знова наш нарід не хоче нічого більше від Поляків, лише одної справедливости і за ту справедливість бореть ся з ними. Отже надходить питане; хто побідить: чи Поляки останутъ дальше панами нашого краю, чи наш нарід здобуде вже раз те, що йому після людських прав належить ся? Такі питаня насуваютъ ся кождому, хто трохи інтересуєть ся сею боротьбою.

Ми віримо, що побіда буде по нашій сторонї, бо за нами правда і боротьба за правду дає нам силу і відвагу до бою. Нашої сильної віри в побіду боять ся Поляки і на кождім кроці хочуть нас змилити з дороги. Тому то вони пускають у сьвіт такі алярмуючі вісти, що „Українці нападають на польську землю і хочуть її заграбати при помочи німецьких офіцирів та австрійських полків". Такі вісти є неправдиві і обчислені лише на збаламученє публичної опінії, а також на підкопанє віри в самих таки Українців. Але ми не попадаймо у зневіру. Не піддаваймо ся, лише видержім на своїй позиції аж до остаточної побіди над тими, що 577 літ гнобили нас.

Поляки будуть всїми силами старати ся тепер вибити Українцям оруже з рук, але коли наш нарід не уступить від своїх справедливих домагань, то їх заходи на ніщо не придадуть ся. Будьмо сильні і витривалі, бо се доведе нас до повної побіди за свій рідний край.

Іван Климашко.

РАТУЙМО ВІТЧИНУ.

(Статя надіслана з Клівленду, О.).

Під таким наголовком була написана статя о. Н. Струтинського в „Америці", з дня 1. падолиста б. р. Статя о. Н. Струтинського є цікава для того, хто її уважно перечитає, бо в нїй богато несподіваних думок, котрі до виконаня є дуже тяжкі. Але не треба бути песимістом. Воно всьо можливе, коли сим займуть ся передові чинники.

Правда, нема Українця, котрий би не обчислив свою совість і не сказав сам собі правду в очи, що вже досить тих непорозумінь і особистих амбіцій. Треба закасати рукави і взяти ся щиро до праці і поступати разом з народом. І о. Н. Струтинський переконав ся, видно, що жаден нарід не осягає загальної цїли, коли одинцем провадить свою політику.

Ну, а що ми, Українці, на се скажемо? Є в нас спільна робота? Українці замісць зединити всї сили і спільно боронити своїх прав перед ворогами, котрі напосїли ся на наш край, котрі кричать на ціле горло, що їх пановане має бути від моря до моря, — розєднали ся на табори і воюють між собою. А тимчасом наші вороги розпинають ся по столицях ріжних країв, представляють нас перед правительствами аліянтських держав за ворогів сих держав, а ми на сю їх підпольну роботу не звертаємо богато уваги. Чому в нас така байдужність? Чи в нас ліпше не може бути?

Може бути. Совість вже ворушить ся. Чути голоси до згоди. О. Н. Струтинський каже у своїй статї, що вже найвисша пора для нас залишити безголовє, котре між нами вже від довшого часу запанувало, і проєктує другий сойм, на котрім мало би прийти до згоди між нашими провідниками. На тім соймі мали би бути заступлені через делеґатів всї орґанізації, що істнують в Америці, всї політичні клюби. Одним словом — всї Українці, що є зорґанізовані, мали би взяти участь в соймі, який знова мав би покликати до житя політичне тіло, котре вийшло би з волї народу і яко таке взяло ся щиро до народної праці, послугуючись попертем зі сторони цілого українського загалу в Америці.

Дуже добра гадка о. Н. Струтинського. Я годжу ся і думаю, що кождий щирий Українець з тим проєктом буде годити ся, бо вже надоїло бути сьвідком тих особистих спорів, котрі панують поміж нашими провідниками.

Скликати сойм! Але бо тут сук в голову. Таж сойм Українців в Америці вже раз відбув ся і не мало наніс кошту, а небогато добра для загалу.

Я пригадую собі той час, як був скликуваний перший сойм. Яка то радість панувала в моїм серци. Думаю, що не було Українця, котрому серце не забило з радости. Кождий думав, що прийшла хвиля, коли Українці злучать всї сили і станутъ всї як мур щиро до праці над добром свого народу. Але чи не завела ся думка? Не завела ся радість? Чи не гірше пекло стало між Українцями по першім соймі ніж перед соймом? Провідники, вибрані на соймі, вжили аж рік часу на чисто особисті спори, а припоручена їм соймом справа оставала ся на боці. Аж по році почали визивати ся публично.

Одні других називали австрофілами, зрадниками і всякими словами, які лише могли видумати, одним словом — завели чисте пекло між Українцями в Америці.

Але не треба нам падати на дусї. Коли раз не вдало ся, пробувати другий. Скликувати другий сойм, зреорґанізувати свої сили, а тоді брати ся безпроволочно до праці і збирати плоди, які двигнуть нас високо в очах наших приятелів і ворогів. Бо коли надалї будемо поступати так, як доси, то обдуримо самі себе.

Добре, але що на соймі станеть ся з Федерацією Українців і Українською Радою? Тут мало треба згадувати про Українську Раду, яка, після твердженя „Народної Волї", мала вже перестати істнувати („Н. В.", ч. 130). Чи так воно є, чи нї — се инша річ. Ми перейдім до Федерації Українців і спитаймо себе, як висше: Що станеть ся з Федерацією Українців? Чи може вона дальше істнувати і чи має вона від українського загалу в Америці яке-таке поперте. Тут нехай послужить отсей факт:

В місцевости, де я проживаю, є богато Українців, зорґанізованих в ріжні товариства, братства, театральні кружки, політичні клюби і т. п. Належать вони майже до всїх українських орґанізацій, які в Америці істнують. А скільки з них є членами Федерації? Хто цікавий, нехай стараєть ся переконатись, а порахує всїх прихильників Федерації на пальцях одної руки. Правда, не богато більше має прихильників і Українська Рада, а се тому, що нарід не знає в кого більшу надію покладати і держить ся невтрально. Правда і се, що з рамени Української Ради не відбуло ся в нас ані одно віче, а зі сторони Федерації Українців в нас відбуло ся кільканайцять аґітаційних віч, головним преґеґентом котрих був сам секретар Федерації.

Я сьвято переконаний, що так дїєть ся по всїх місцевостях. Тому сподїваю ся, що коли наші провідники мають чисту совість і любов до народу, то оголосять свої „абдикації", а приступлять горячо до скликаня сойму і тут Федерація і Рада покладуть конець дотеперішному безголовю.

Нехай всякі особисті спори пропадуть. Справа народна вимагає праці, а праця вимагає загального попертя, як морального, так і матеріяльного. А головно останного, котрого дасть Біґ. Потрібно гроша на народний фонд, а нарід не дасть, хоч бачить потребу такого фонду. Нарід не дасть, бо здеморалізований до крайности своїми провідниками і не знає кому вірити.

На сойм, Український Народе в Америці! До згоди, поки час, бо ситуація наша в критичнім положеню. Наші вороги не сплять, а ми забули про своє житє. Так дальше не може бути! Нам треба спільної праці. Нам треба зробити перемирє, завісити лайливе оруже, покликати до житя одно політичне тіло, а тоді всьо буде гаразд. Обовязком всїх нас є взяти участь в соймі! На сойм! До згоди!

В. Волянський.

О. М.

ОЙ КУВАЛА ЗАЗУЛЕНЬКА.

Ой кувала зазуленька
Сизокрила,
А дївчина козакови
Говорила:
Ой, козаче, козаченьку,
А скажи ти,
Та чи довго ми так будем
Вкупці жити?
Ой взяв козак дівчиноньку
Тай за руки:
До розлуки, моя мила,
До розлуки.

ЗАЗДРІСТЬ В РОДИНІ.

До найпоганійших проявів родини треба зачислити заздрість. Заздрість вносить в любов правдиве пекло. В чоловіків змагаєть ся вона так, що доходить до правдивого одуру і має ознаки правдивої психічної недуги, що дуже живо нагадує алькоголїчну отрую. Тоді житє стає тортурами. Вічні підозріня, напади, грубіянства, обиди, погрози або й бійки аж на смерть — отсе наслїдки того осоружного наклону. Кожда заздрість, хоч би навіть найменьша, є шкідна, бо в дійсности оправданої заздрости нема. Може бути тільки одідичена по предках або патольоґічна заздрість, в котрій крім зьвірячої глупоти нема нічого більше реального. Нема на сьвіті розумної заздрости. Бо коли чоловік має підозрінє, що жінка зраджує його, то повинен все памятати на дві альтернативи: 1) або жінка добра й чесна людина, а лише якийсь драбуга наставляє на неї свої сїти, або 2) жінка негідна й сьвідомо сама лїзе в болото, а тоді найліпше з нею взяти розвід. Заздрісні люди не повинні нїколи женити ся, бо вони замісць раю й щастя, сотворять у своїй хаті пекло. Місце заздрости повинна заступити розумна любов: — чесній жінці не дати впасти, а лихій не потуряти.

О. М.

УЖЕ ЗАТЛІЛИСЬ НА НЕБІ ЗОРІ.

Уже затлїлись на небі зорі,
Вже в полї пусто, вже тихо в борі,
Вже і мла срібляста долини вкрила —
Ой вийди, вийди, ясочко мила,
На щире слово, на тиху мову,
На те, щоб стрітись на хвильку знову,
Щоб хоч почути одно: кохаю —
Ой вийди, вийди, раю мій, раю.
Не так почути, як разом бути,
Стискати ручку та стан горнути,
Горнути й чути, як серце бєть ся. —
Ой вийди, вийди, та не бари ся.

ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Хто зміняє свою адресу, нехай витне сю картку, долучить почтову марку за 5 центів і вишле на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

До Адміністрації „Свободи":

Залучаючи почтову марку на 5 центів прошу змінити мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число відділу..........
Імя ....
Улиця ....
Почта ....

Нова адреса є:

Число відділу..........
Імя ....
Улиця ....
Почта ....

УВАГА: Член У. Н. Союза мусить подати число свого відділу у відносній рубриці.

В СПРАВІ ЛИСТІВ ДО КРАЮ.

Від дня нашого оголошеня, що Українці в Злучених Державах можуть пересилати листи до своїх родин в старім краю через АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО в Філядельфії за посередництвом Червоного Хреста, ми отримуємо десятки листів денно. Всі листи ми відсилаємо так скоро як нам час позволяє а заразом кождого посилаючого ми повідомляємо що лист зістав відісланий.

В многих листах ми знаходимо залучені гроші на оплату коштів, помимо того що в оголошеню стоїть „безплатно". Всі гроші нам прислані ми звертаємо назад і отсим просимо кождого хто присилає лист до пересилки не залучувати ані гроший ані марків на оплату листа до краю лише 3-центову марку на відповідь.

Отсим також подаємо до відома, що за згодою директорів бюра ми внесли просьбу до суду о зміну імя бюра в англійській мові з AMERICAN TRANSATLANTIC BUREAU, INC. на AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC., про що повідомимо з хвилею отриманя чартеру. У всіх справах просимо писати на дотеперішне імя бюра: AMERICAN TRANSATLANTIC BUREAU, INC., 1843 So. Conestoga St., Philadelphia, Pa.

З поважанем,

131ч— **А. ПАЩУК, голова директорів.**

ПЕКУЧА СПРАВА.

(Допис надіслана з Пітсбурга).

Наша українська політика в Америці за послідні роки, се не політика, а боротьба між двома партіями. Наслідком тої боротьби потерпіла богато наша українська справа.

Неодин, розваживши гаразд, запитає: Хто сьому винен? Хто винен, що з нашою справою прямо ніхто не хоче числитись? Хто винен, що у Вашінґтоні прямо на нас не звертають уваги та легковажать нас.

Тут не будемо шукати за причинами того факту, але скажемо за Шевченком: „Сини юродиві!" Що ви наробили нашій американській Україні, що вона тепер так стогне, мов закована.

В останних часах розпочала ся внутрішна боротьба вже надобре. Шарпають, роздирають, торгують українською справою, та без крихітки сумліня ані не оглядаючись, що то буде дальше.

А народ, дивлячись на сю політику, дальше вже не може видержати, тай каже: „Схаменіть ся, будьте люди, бо лихо вам буде"! Торгувати нашою справою ми не дамо. Ми є нарід культурний. Ми мусимо подбати за нашу рідну справу. Ми мусимо стати в її обороні.

І тому ми, низше підписані, жадаємо від Української Ради і від Федерації Українців негайного скликаня українського сойму, який мав би за ціль положити конець всяким спорам між Радою і Федерацією, та влучити їх в одно тіло, яке повинно би провадити нашу загальну політику лише народним шляхом.

Ми думаємо, що вже бодай в найвисшім часі, в теперішній пекучій хвилї, повинні ми конечно скрутити голову тим всім непорядкам та тій халепі, яка має місце між нашими поселенцями в Америці, та яка нас і нашу загальну справу виставляє перед цілим сьвітом на велике посьміховище.

Ми повинні проголосити сьвяту війну проти таких людий, які нашою загальною справою торгують. Ми повинні їх вилучити від народу та проголосити їх як ворогів нашої загальної справи. Ми повинні віддати народний провід людям совісним, людям доброї волі, людям, які зуміли би провадити нашу народну справу по народнім шляху.

Що з того, що ми маємо аж дві політичні організації? Що вони зробили доброго для нашого загалу, особливо в теперішну хвилю, яка вимагає від нас стільки праці та солідарности?

Де є наш відпоручник, який мав би засісти у Вашінґтоні? Може дехто скаже, що такого чоловіка треба удержувати, та що у нас нема на се фонду. Правда, але такого чоловіка треба удержувати. Ми віримо, що наш загал ніколи не відмовив ся від народних жертв, тому і тепер не відмовив би. Віримо, що наші патріоти певно наложили би на себе, як не більший, то бодай доляровий податок місячний на народну справу. Однак така справа мусіла б іти взірцево. А тоді певно „усьміхнеть ся заплакана мати".

З огляду на се, що сойм мав би відбути ся в Ню Йорку, то тим самим не можна надіяти ся стільки відпоручників, скільки б можна надіятись в центральнім місті. Бо до Ню Йорку одна сторона втратила би більше на зелізничі білети ніж друга. Тож тимсамим о много більше делєґатів прибулоб на сойм, колиб він відбув ся в центральнім місті; приміром в Філядельфії, в Гарісбурґу або в Пітсбурґу, і тоді булоб для обох сторін по рівній пайці.

А коли хтось з наших патріотів сказав би, що в Ню Йорку се булоб гучнійше, і такий сойм мав би більше значінє для нас — бо звісно у великім місті — то після нашої гадки се був би мильний погляд. Що нам з гуку, як він буде пустий. Що нам зі сойму, як на нім не буде богато відпоручників. А врешті нам треба конечно сойму не для гуку, не для слави, а для злученя наших політичних організацій.

На соймі малоб ся ухвалити, що кожда місцевість має вибрати у себе народний комітет, який все мав би виконувати після вимог та розпоряджень головного заряду.

Такі місцеві комітети мали би у всім відноситись до головного заряду. І коли який приказ вийшов би від головного заряду (приміром як справа бувшої Четвертої Позички Свободи або Укр. Дня), ми віримо, що се не був би голос вопіющого в пустини, але місцеві комітети якслїд старалиб ся один понад другого виконати дану справу. А тоді певно цілий сьвіт инакше з нами числив би ся, бо видів би, що се нарід, який розуміє справу, та який за неї постоїть хоч би і в найприкрійших часах.

До Вас, урядники Федерації і Ради кличемо: Скличте негайно Український Сойм в Америці, який певно полагодить всякі спори між Радою і Федерацією. Злучившись в одно тіло, станемо всі разом працювати та добувати волї для нашої України.

Василь Онищків, Гр. Шабатура, Іван Ганяк.

ЛЕВ І ОСЕЛ НА ЛОВАХ.

(Байка).

Цареви зьвірів забагло ся раз пійти на лови. А було то саме в день його іменин. Ну, звісна річ, що лев не полює на воробці. Йому треба грубої дичини на жир. Приміром товстих кабанів, смачних оленів і тим подібних.

Щоби собі улекшити лови, лев до послуги взяв осла, який мав дуже сильний і переразливий голос. Його призначенєм було заступити ріг, якого стрільці уживають на польованю. Лев поставив його на відповіднім місци і приказав ревіти на цілий ліс. Він був переконаний, що осел своїм риком виполошить всі зьвірята з їх леговищ.

І так дійсно стало ся. Зьвірята не чули ще ніколи ослячого рику. Тепер він розлягав ся в воздуси в страшний спосіб, бо осел хотів похвалити ся перед львом своєю штукою. Тривога огорнула жителів ліса. Вони зачали втікати цілими громадами зі своїх леговищ і впадали в засідку, де лев чатував на них. Тим чином удали ся лови знаменито.

Колиж вони скінчили ся, прибрав осел горду поставу і чванливо спитав льва:

— А що, царю, чи добре списав ся я на ловах? — бо він приписував найбільше собі цілу заслугу вдатних ловів.

— Справді! — відповів лев з насьмішкою.—Ти кричав чудово! І коли би я не знав тебе і твого роду, то міг був сам тебе перестрашити ся...

За таку глумливу похвалу був би осел розсердив ся, як би не був ослом.

Але до сего не ставало йому сьмілости і відваги, тим більше, що він заслужив собі на кпини. Бо хто-ж може стерпіти, коли осел зачинає чванити ся? Ся чванливість кождому ослови зовсім не до лиця.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФОРД СІТИ, ПА. Уряд тов. „Запорожська Січ", від. 63, подає всім членам до відома, що мітінґ відбудеть ся 17. падолиста, о годині 1.30 пополудни. Як членам відомо, всюди салї були позамикані з причини хороби, таксамо і у Форд Сіти були сходини заказані, але хороба вже перейшла і всьо повідмикано, тож просить ся всїх місцевих і позамісцевих членів, аби явили ся на мітінґ і вирівнали свої вкладки з минувшого місяця, а також і з сього місяця. Будуть також важні справи до полагодженя. — Ф. Джуґан, предс.; В. Шостачко, секр.; М. Печеняк, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подаеть ся до відома всїм членам бр. св. Георгія, від. 239, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 17. падолиста, в сали У. А. Горожан, під ч. 822 Н. Френклін ул. Мітінґ розпічнеть ся о годині 1-шій пополудни. Є дуже важні справи до полагодженя. Щоби члени не забули, що надходять річні вибори. Котрий з членів не має вирівнаних своїх вкладок, то нехай стараєть ся їх сим разом виповнити, бо в противнім разї буде суспендований. Також будеть ся принимати нових членів, як до братства так і до У. Н. Союза. В нашім відділї принимаеть ся також діти до Союза за оплатою 25 цнт. місячно. Котрий з батьків мав би охоту записати свої діти, то нехай зголосить ся на мітінґу по близші поясненя до секретаря відділу. Просить ся о як найбільшу участь в нарадах. Хто не буде присутний на мітінґу, заплатить кару. — С. Вільчинський, предс.; Н. Наконечний, кас.; М. Волос, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Мітінґ бр. св. Кирила і Методія, від. 86, відбудеть ся в неділю, 17. падолиста в парафіяльній сали, о годині 1-шій, пополудни. На мітінґу будеть ся принимати нових членів без вступного до братства, а до У. Н. Союза після статута. Рівночасно будеть ся збирати екстра 25 центів на календар на рік 1919. — С. Петрочко, секр.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, просить своїх членів щоби кождий прибув на мітінґ, який відбудесь в неділю 17. падолиста, в гали церковній, зараз по Службі Божій. Тому, що вже з двох місяців всі важні справи не полагоджені, конечностию кождого члена є прибути на сей мітінґ. Рівночасно пригадуєсь своїм членам, що тепер вже найлекше припровадити своїх знакомих на мітінґ і вписати їх до братства та до У. Н. Союза, бо неодному теперішна пошесть нагнала до голови гадку, що вже час бути членом У. Н. Союза. — Іван Малищак, секр.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє всїх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся 17. падолиста, о годині 1.30 пополудни, в звичайній гали. Всї члени мають явитись на тім мітінґу, бо є дуже важні справи до полагодженя. Кождий член має явити ся і принести свою місячну вкладку і довг. Пригадуєть ся тим членам, котрі винні якийсь довг або якусь кару, що на сім мітінґу мають вирівнати всьо, бо на слїдуючих зборах має бути справоздане. Буде також збірка на календарі на рік 1919, 25 ц. від кождого члена. Також пригадуєть ся тим членам, котрі зістали суспендовані минувшого місяця, аби прийшли і заплатити свою належитість, бо в противнім разї будуть виключені з братства і з У. Н. Союза. Кождий член повинен прибути на сей мітінґ, бо в противнім разї заплатить кару. Котрі члени не являть ся і не вирівнають своїх довгів, братство за них відповідати не буде. — О. Вавришко, предс.; І. Семенина, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. Бр. св. Николая, від. 5, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ, котрий мав відбути ся 12. жовтня, але з причини пошести не відбув ся, відбудеть ся 16. падолиста. Кождий член має явити ся на зборах, бо будуть важні справи до полагодженя. Буде справоздане касове і опікунів хорих з двох місяців. Члени, котрі не заплатили ще своєї належитости за жовтень, най вирівнають як найскорше, щоби не були суспендовані. Котрий член не буде на мітінґу, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — В. Лилак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Єдність", від. 163, повідомляє своїх членів, що в суботу, 16. с. м., відбудеть ся специяльний мітінґ в дуже важній спарві. Тому, що звичайна саля, в котрій все відбувають ся мітінґи, є занята, то сей мітінґ відбудеть ся в домі п. С. Гвіздя, під ч. 231 Вест Вілдей улиці. Просить ся всїх членів явитись точно о 7-мій годині вечером. Неявивший ся член заплатить кару. — Уряд Тов-а.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ПРО ПСІВ.

(Байка).

Чоловік з жінкою прогнали зі свого обійстя старого пса, бо, казали, він мало бреше та зле хату стереже. Потяг ся старий Брешко нерадо в чисте поле; ходив по поли, сів та з голоду завив сильно. Летів власне тоді довбач.

— Чого виєш? — спитав Брешка.

— Як мені не вити? Доки я був молодий, годували мене за вірну службу, а тепер, коли постарів ся, прогнали: хоть умирай з голоду!

— Чого тобі вмирати? — сказав довбач. — Ходи, стережи в дуплї моїх діточок, а я полечу та погляну за чим, щоби тобі стало попоїсти.

Сів Брешко коло дуба, де було гніздо довбача, тай стереже його вірно, а довбач за той час літав, літав і видить: ідуть баби з горшками, несуть в поле мужикам обідати: вернувсь він до Брешка тай каже:

— Ну, голубчику, несуть баби горшки зі стравою; біжи, сховай ся за корч, а я стану купати ся в потоці та викачаючи ся в піску, буду низко взлїтати, будьто би я вже не всилї взлетіти висше; а коли баби горшки на землю поставлять, і кинуть ся за мною, щоб мене спіймати, ти скорше до горшків, та знай наїдай ся!

Як сказав, так і зробили. Видять баби, що довбач ледви підлетить та впаде в пісок, стали кричати:

— Ай! дивіть ся, цілий мокрий! Ану зловимо його!

Поклали при дорозі горшки та пустили ся ловити довбача; а він що підлетить, то впаде дальше, все дальше і дальше; заманив їх в сторону, а потім підняв ся висше понад ліс тай пропав.

— А бісовий довбач, не дармо кажуть, що се відьма, що комином з хати вилетіла! От як нас обманув! — кляли баби.

Ідуть вони з нічим назад, дивлять ся — а горшки порожні! Поки вони бігали, Брешко все зїв тай утїк.

— Як гадаєте, зле зробив Брешко, що їв крадене? А хто тому винен? Чому його не годували? Ситого пса злодій з обійстя не заманить, а коли їсти нема що, то не то що пси бувають злі, але і люди. От послухайте ще одного розказу про псів:

Вірний пес, Циган звали його, добре стеріг хату, а жите його було дуже нужденне: все на дворі, на студени, мокне на дощи; буди для него порядної не було. Стоїть, дивить ся жалібно у вікно пекарні, празник у него великий, як кинуть кістку, а иноді то ще проженуть та мало не вибють за те, що будьто він такий цікавий, що у вікно заглядає, що в пекарні дієть ся. Одного разу видить він: в панських покоях на вікні лежить на мягкій подушці біленька як сніг собачка, звали її Жучка. Циган ласить ся до неї, мелькає хвостом, говорить по свому до неї:

— Добре здоровле, Жучко, як проживаєш?

— Не маю чого нарікати, — хвалить ся Жучка — мене пані над все любить; дає мені варені лапки пташків, і то з срібної мисочки, зі всіх боків пхають мені в рот сухарики з цукром, а я вскочу на мягкий килим та качаюсь, качаюсь!

— Що за жите! — сказав Циган, та опустив в долину хвіст; — а я не знаю ні в день ні в ночи спокою, а хоч як вірно стережу добро мого ґазди, так иноді і під вікно пекарні не допустять! Дивно мені, Жучко, чим ти так заслужилась? Сили в тебе ніякої, а і на розум ти мабуть не сильна.

— А ти пройдисьвіте! — сказала Жучка, вразившись словами Цигана. — Що за важне діло стеречи дім, що аж розуму до того треба! А я все таки мудрійша від тебе, ходжу на задних лапках, та ще й инші штучки знаю.

— Тільки і твого! — сказав Циган тай поплентав ся під вікно пекарні, а чей дістанесь йому яка кістка.

Ви певно не завидуєте Жучці: ліпше вже не доїдати та мокнути на дощи, ніж ходити на задних лапках. Цілком правдива приповідка, в якій кажеть ся: який пан, така і собака. В богатого то й пес гладкий, випаслий, знає всілякі штуки; в бідного костистий, неперебірчивий, за кість або сухар стереже вірно ціле господарство. А де люди не заходять ся коло псів, там вони дичіють: живуть в лїсі або в поли, де собі ями гребуть, бігають голодні цілими стадами і шукають якого стерва, а часом пірвуть і вівцю, що від череди згубилась. Таких псів декуди заводить ся богато: от в Константинополи, головнім місті Туреччини, де турецький султан царствує, таких псів водить ся по улицях, що не перечислиш: а всі вони безхатні, не мають панів, бо Турки бридять ся псами; кажуть, що се погане зьвіря, тому їх в хату не приймають, а вони виводять ся по закутках улиць, та нікім не спиняні бродять по улицях за добичею.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі стор. 1-шої)

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Бувший цісар буде інтернований.

АМСТЕРДАМ, 11. падолиста — З достовірного жерела доносять, що Вільгельм Гогенцолерн, бувший німецький цісар буде інтернований в Голяндії.

Урядники голяндського правительства відїхали на границю до Айздeн, щоби стрінути бувшого німецького цісаря.

„Гандельсбляд" доносить, що голяндське правительство противить ся, аби німецький цісар замешкав в Голяндії.

Кронпринц мав згинути від кулі.

ЛОНДОН, 12. падолиста. — **Бувший німецький кронпринц застрілений**, як се доносить телеграма з Амстердаму. Його мали увязнити жовніри, коли він переправляв ся через границю до Голяндії, і опісля його розстріляли.

Большевицький посол Йоффе повернув до Берліна.

АМСТЕРДАМ, 12. падолиста. —Телеграма до „Політікен" доносить, що російський большевицький посол Йоффе враз зі своїм штабом повернув назад до Берліна.

В ЧЕХІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Проф. Масарик президентом чесько-словацької республики.

ВАШІНГТОН, 11. падолиста. — **Тома Масарик**, бувший професор фільозофії на університеті в Празі і від 1915 р. президент чесько-словацької народної ради, **вибраний першим президентом чесько-словацької республики.**

Масарик перебуває під теперішну пору у Вашінгтоні. Нині одержав він повідомлене про свій вибір радою, яка візвала його, щоби він безпроволочно прибув до Праги в ціли дальшого зорганізованя нового правительства.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Битва між Поляками і Німцями у Варшаві.

АМСТЕРДАМ, 11. падолиста. — На улицях в місті Варшаві прийшло до битви. Битва розпочала ся, коли польські війска обсадили зелізничу стацію і не позволили німецьким війскам повертати через Польщу.

В РУМУНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Румунія проголосила війну проти Німеччини.

ПАРИЖ, 12. падолиста. — Телеграма з Будапешту до „Франкфуртер Цайтунг" доносить, **що нове румунське правительство проголосило війну проти Німеччини.**

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 13, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Увязнене американського конзуля в Ташкенті.

Омск, 11. падолиста. — Бездротна телеграма доносить, що большевики увязнили в Ташкенті американського посла, Роджера Тредвела. Його арештовано на приказ большевицького правительства з Москви.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую свого шваґра **ПЕТРА ЦАПА** і **ДМИТРА КУДРІЧ** з села Присліп, повіт Турка, Україна. Перед трема роками ми перебували в Пенсильванії. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: WASYL KOSTYSZAK, 1210 E. Water St., Syracuse, N. Y. 136

Пошукую свого шваґра **МИХАЙЛА ЧАЙКОВСЬКОГО**, з села Слобідки Струсівської, повіт Теребовля. Має за жінку Марію Олійник. Вже пятий рік не маємо від него жадної відомости. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: ANTONINA WOYTOWICH, 363 Grand St., Jersey City, N. J. 134-36

Пошукую Леонка Марціньковського з села Конюшки. Його брат помер. Прошу зголоситись на адресу: 136-38
PAUL KOS,
Box 267, Olean, N. Y.

Пошукую стрийну **МАРІЮ БОЙКО**, з дому Паньковеч, родом з Болшівців, повіт Рогатин. Голоситись: ПАРАНЬКА БОЙКО, 32 East 7th Street, New York, N. Y. 135-37

ПОТРЕБА хлопця або дівчини до домашної роботи. Легка праця, добра платня. Mrs. L. PIASECKA, 205 East 14th St., New York, N. Y. 36-37

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

в ню-йорськім стейті. Я єсьм тут також фармером. В справі купна або близших інформацій пишіть на адресу: MIKE WARCHOLAK, Box R. F. D. 1, Greenfield Ctr., N. Y. 131-36

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

По виборах.

Парляментарні вибори у Злучених Державах проминули. З огляду однак, що голоси довго обчислювано, не можна було подати читачам точного звіту з виборів. Ще й нині деякі посли не є певні свого вибору, бо не знають, як стоять голоси жовнірів. Сі голоси будуть ся числити аж 27-го грудня. Однак вже дещо певнійше можна сказати про вибори. — Поклик президента Вілсона, щоби нарід вибрав демократичний парлямент, глухо відбив ся в цїлім краю. Демократи не лише, що не вдержались на дотеперішній позиції, але й програли. В слїдуючім конґресі вони будуть в значній меньшости. Склад теперішного конґресу є такий: в сенаті демократи мають 52 послів, а републикани 44; в палаті послів демократи мають 216, републикани 210, проґресивні 2, прогібіціоністи 1, соціялісти 1, независимі 2, опорожнених місць 3. При теперішних виборах демократи понесли удар на цїлій лінії. Новий сенат буде складати ся з 48 републиканів, 47 демократів і з одного проґресивного републиканина Ля Фоллєта, який правдоподібно пійде на сторону инших републиканів; в низшій палаті буде 234 републикани, 200 демократів і один соціяліст. Соціялісти при останних парляментарних виборах не потерпіли невдачі; противно — вибравши крайного соціялїста Віктора Берґера (з Мілвокі) на місце уґодовця Маєра Лондона (з Ню Йорку), вони богато скористали. В Ню Йорку вибори були дуже цікаві. Тут соціялісти виставили своїх 12 кандидатів до парляменту, між ними високовченого чоловіка Скота Нірінґа, професора університету. Всі вони однак провалили ся, хоч були певні побіди. Причина в тім, що у всїх 12 округах проти соціялїстичного кандидата ставав спільний републиканськo-демократичний противник. Коли би демократи не були лучили ся з републиканами, то певно, що у всїх округах соціялїсти були би побідили. — При виборі ґубернатора нюйорського стейту републикани провалили ся. Побіда перехилила ся на сторону лївого демократа Альфреда Сміта, від якого нарід сподіваєть ся богато нових реформ. Зазначити тут годить ся такий сатиричний інцидент; якийсь виборець в Ню Йорку не голосував на правних кандидатів, а натомісць дав голос на отсих людий: — на ґубернатора Джан Д. Ракефелер, молодший (міліярдер); на активного ґубернатора Дж. П. Морґан (міліярдер); на секретаря стейту Авґуст Белмонт (міліонер); на стейтового касієра Теодор Розевелт, а на стейтового сенатора Петро Брін (коршмар)...

37-45-літні не потрібують виповняти квестіонарів.

Міністерство війни оповістило урядово, що мущини, які вже мають укінчений 37 рік житя, не потрібують виповняти квестіонарів, надістаних їм ріжними військовими комісіями. Се розпорядженє відносить ся до всіх 37-38-39-40-41-42-43-44- і 45-літних мущин. Вони не потребують вже виповняти квестіонарів.

Молоко знова подорожіло.

З нинішним днем ціна молока пійшла знова о один цент вгору, так що фляшка молока першої якости коштує вже 19 центів, другої якости — 17 центів, а найгірше молоко 14 центів кварта. Зазначити тут належить ся, що ще 1-го жовтня б. р. кварта найлїпшого молока коштувала 16 центів.

Відіслали жовнірів зі стації.

Коли лише в понеділок рано до Вашінґтону наспіла вістка, що у Франції підписано розем оружа, міністерство війни телефонічно повідомило всі військові комісії, щоби вони здержали висилку рекрутів до таборів. Через се із зелізничої стації в Ню Йорку навернено кілька тисяч рекрутів домів. Лїкарські оглядини і клясифікація реґістрованих будуть ся відбувати дальше.

Стережіть ся перед сухотами.

„Стережіть ся перед сухотами!" — такий клич пустило товариство для охорони здоровля людий перед атаком бацилів. Кажуть, що наслїдком інфлюенци в двох слїдуючих роках умре на сухоти 10% людий більше нїж доси. Особа, яка була хора на інфлюенцу, страшно підупала на здоровлю і орґанізм її не є так відпорний супроти ріжного рода бациль, як орґанізм того, що не хорував на інфлюенцу. Тому згадане товариство радить всім людям доброї волї, щоби вони, коли вилїчили ся з інфлюенци, удали ся до доброго лікаря і дали ся збадати, чи нема у них заразків сухіт. Коли є, треба зараз лїчити ся.

„День побіди.

Посол Чарлз Гартсгорн з Ґарднер Масс., виготовляє проект, аби день 11. падолиста узнати великим сьвятом, знаним яко „День Побіди", бо в сім дни Німеччина піддала ся у війні зі Злученими Державами.

Справа Мунея перед федеральним трибуналом.

Справа Томи Мунея, робітничого провідника в Сан Франціско, якого каліфорнійський суд засудив на кару смерти за мниме підложене бомби, котра убила підчас военної маніфестації десять осіб — опинила ся перед федеральним трибуналом.

Інтерновані будуть оставати ся в таборах аж до підписаня мира.

З канцелярії ґенерального прокуратора оповіщено, що інтерновані чужинці у Злучених Державах будуть оставати ся в таборах аж до остаточного підписаня мира.

Каліфорнійські робітники домагають ся удержавленя маєтків.

Федерація Праці стейту Каліфорнія ухвалила домагати ся, щоби правительство Злуч. Держав перебрало на власність держави всі богатства сього краю. В резолюції говорить ся, що одна десята населеня Злучених Держав має у своїх руках девять десятих частий загального богатства в державі. Кошти війни є великі; тому треба всі богатства в краю перебрати на державу і з них сплачувати довги.

В Ст. Луіс женуть безробітних до праці.

Шеф поліції в Ст. Луіс, Мізури, заводить нову систему в справі безробітя. Поліція відвідає кождий дім, кождий більший і меньший готель, аби повишукувати безробітних. Їх зараз силою заберетьcя до праці.

Обі сестри одного дня похоронили своїх мужів.

Доносять нам з Кемптон, Вест Вірджінія, про один случай, де дві сестри Параска Лазорек і Анна Скулчик поховали одного дня своїх мужів, Кузьму і Олексу, які померли на інфлюенцу. Оба покійники належали до братства св. Юра, 153 відділу Українського Народного Союза, і до нашої орґанізації. Обом сестрам остали ся дрібні діти.

Бомба в редакції італійської ґазети.

Великий переполох повстав у редакції італійської ґазети „Іль Проґрессо", під ч. 42 Елм улиці в Ню Йорку, коли на сходах, під дверми редакційного бюра, найдено футерал від скрипки, а в нїм бомбу, яка мала за кілька хвилин вибухнути. Вибухови однак запобіжено, в той спосіб, що відтято горіючий кнїт. Нїхто не знає, хто міг би бути справцем сього. Редактор лише каже, що перед тижнем він дістав анонімний лист в якім говорило ся, що „ви вихваляєте побіду італійської армії, але се не побіда робітництва, лише буржуазії".

Горівки не вільно посилати почтою.

Міністерство почт видало розпорядженє, щоби краєві почти не принимали жадних посилок, в яких находить ся горівка.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Н. Г., Нюарк, Н. Дж. — Ваша допись не буде поміщена.

Правдолюб, Вудгейвен, Н. Й. — Ваша допись не буде поміщена.

Д. К., Джанстави, Па. — Ми дуже спочуваємо Вашому горю, але дописи помістити не можемо, бо се є справа особиста.